

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelin sääntökirja ja palvelusetelihinnat 1.8.2026 alkaen

Sivistyslautakunta 09.06.2026 § 80
393/12.07.00.00/2026

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää, että:

1. Laukaassa siirrytään noudattamaan palvelusetelijärjestelmää 1.8.2026 alkaen.
2. Laukaassa noudatetaan yksityisen palvelusetelin sääntökirjaa ja sääntökirjan ehtoja 1.8.2026 alkaen. Yksityiset palveluntuottajat veloitetaan noudattamaan sääntökirjaa.
3. Palvelusetelin hinnat hyväksytään liitteen mukaisesti 1.8.2026 alkaen.

Päätös

Sivistysjohtajan päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Laki varhaiskasvatuksen palvelusetelistä 1048/2025 on astunut voimaan 1.1.2026 alkaen. Aiemmin varhaiskasvatuksessa on sovellettu lakia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä. Laukaassa on tällä hetkellä käytössä palveluraha yhtenä varhaiskasvatuksen järjestämistapana, joka termeiltään ja toimintaperiaatteiltaan osittain vastaa palvelusetelissä mainittuja määritelmiä.

Päätösehdotuksen liitteenä on esitys palvelusetelin sääntökirjasta 1.8.2026 alkaen. Suurin muutos verrattuna nykyiseen järjestelmään liittyy hakuprosessin muuttumiseen siten, että jatkossa perhe hakee paikkaa suoraan yksityiseltä palveluntuottajalta. Palvelusetelin sääntökirjassa on kuvattu hakuprosessia ja muita palvelun järjestämisen ehtoja tarkemmin, joita yksityisten palveluntuottajien edellytetään noudattavan.

Laki varhaiskasvatuksen palvelusetelistä 4§ määrittelee, että kunnan tulee hyväksyä ne yksityiset palveluntuottajat ja niiden toimipaikat, joiden palvelujen maksamiseen palvelunkäyttäjä voi käyttää kunnan myöntämää palveluseteliä. Tiedot hyväksytyistä palveluntuottajista ja niiden toimipaikoista sekä niiden tuottamien palvelujen hinnoista tulee olla julkisesti saatavilla yleisessä tietoverkossa verkkosivustolla ja tarvittaessa muulla soveltuvalla tavalla. Kunnan tulee peruuttaa palveluntuottajan tai sen toimipaikan hyväksyminen, jos hyväksymiselle asetetut edellytykset eivät enää täyty tai palveluntuottaja pyytää hyväksymisen peruuttamista.

Palvelusetelilain 7§ määrittelee myös, että kunnan tulee määrittää palvelusetelin arvo niin, että se on palvelun käyttäjän kannalta kohtuullinen. Kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon lapsen ikä ja varhaiskasvatusaika, lapsen tuen tarve, kustannukset, jotka aiheutuvat kunnalle vastaavan toiminnan tuottamisesta kunnan omana tuotantona tai hankkimisesta ostopalveluna sekä palvelunkäyttäjän maksettavaksi jäävä arvioitu omavastuuosuus. Palvelusetelin arvon kohtuullisuus on tarkistettava säännöllisesti. Tulosidonnaisen palvelusetelin arvosta on annettava päätös palvelunkäyttäjälle.

Valtakunnallista ohjetta palvelusetelin arvon tarkistukseen ei ole olemassa, vaan kunnat tekevät tarkistuksia itse määrittämien aikataulujensa mukaisesti. Osalla

kunnista indeksitarkistus tehdään vuosittain tyypillisimmin toimintakauden alusta alkaen. Osa kunnista määrittelee indeksitarkistukset parillisvuosittain asiakasmaksujen indeksitarkistusten yhteydessä. Laukaassa on vuodesta 2024 alkaen tehty indeksitarkistukset vuoden välein. Palvelusetelin arvo voi myös vaihdella sen mukaan, tarjoaako kunta/kaupunki varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut yksityiselle palveluntuottajalle, vai järjestääkö palveluntuottaja ne itse. Myös tässä asiassa on eroavaisuuksia kuntien ja kaupunkien välillä.

Palvelusetelin arvon määrittely ja indeksitarkistukset 1.8.2026 alkaen

Laukaassa palvelurahan kattohinta on tällä hetkellä 981 euroa yli 3-vuotiaalta lapselta ja 1658 euroa alle 3-vuotiaalta lapselta.

Palvelurahan arvon tarkistusperiaatteena käytetään elinkustannusindeksin ja ansiotasoindeksin yhdistettyä laskentaa. Laskennassa on käytetty viimeisimpiä käytettävissä olevia indeksipistelukuja. Laskelmissa elinkustannusindeksiä on painotettu 30% ja ansiotasoindeksiä 70%. Yhteensä indeksitarkistus vuodelle 2026 on tällä laskettuna 3,27%.

Laukaan kunnan haasteellisesta taloustilanteesta johtuen varhaiskasvatuksen toimintaa joudutaan sopeuttamaan ja kulujen kasvua pienentämään kaikin mahdollisin keinoin, jotta talousarviossa ei tapahtuisi ylitystä. Tästä syystä on päädytty esittämään vuoden 2026 indeksikorotuksen maltillistamista 2,5%:n korotukseen. Vastaavasti jouduttiin toimimaan myös edellisen indeksitarkistuksen kohdalla 1.8.2025 alkaen korottaen palvelun hintoja 2%:lla. Mikäli hintoja korotettaisiin täysmääräisesti 3,26%:lla, olisi kustannusvaikutus vuoden 2026 osalta n. 65.700 euroa.

Mikäli lapsi tarvitsee kasvun, kehityksen tai oppimisen tukea, on Laukaan kunta tarjonnut tähän saakka varhaiskasvatuksen erityisopettajan sekä tarvittaessa varhaiskasvatuksen ryhmävastustajan palvelut myös yksityisen varhaiskasvatuksen lapsiryhmiin. Palveluseteliin siirtymisen yhteydessä on esitetty erillistä kerrointa 2 erityisessä tuessa olevalle lapselle, mikäli palveluntuottaja pienentää ryhmäkokoaan tai palkkaa lapsiryhmään lisähenkilöstöä lapsen erityisen tuen vuoksi. Esitys kertoimesta tehdään yhteistyössä varhaiserityiskasvatuksen palvelupäällikön kanssa. Kertoimen asettamisesta esityksen pohjalta päättäsi jatkossa varhaiskasvatuksen johtaja. Tehostetussa tuessa olevalle lapselle Laukaan kunta tarjoaa edelleen varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut.

Palvelusetelin kattohintojen vertailu

Palvelusetelin kattohintojen kohtuullisuutta arvioitaessa Laukaan palvelusetelin kattohintaa koskevaa esitystä on verrattu suhteessa muiden kuntien kattohintoihin seuraavalla tavalla:

KUNTA	Alle 3v. kattohinta	Yli 3v. kattohinta
Laukaa (esitys 1.8.2026 alk.)	1699 €	1006 €
Jyväskylä	1710 €	1006 €
Oulu	1707 €	1004 €
Rovaniemi	1691 €	1025 €
Saarijärvi	1605 €	1003 €
Kuopio	1651 €	1019 €

Yksityisten palveluntuottajien kuuleminen hintoihin ja esitettyyn tuen kertoimeen liittyen

Yksityisten palveluntuottajien kanssa on pidetty Teams-tapaamiset 21.5., 29.5. sekä 2.6. käyden läpi sekä palvelusetelin indeksitarkistus että tuen järjestelyjä koskeva muutokset. Yksityisillä palveluntuottajilla on ollut mahdollisuus jättää kirjallinen kannanotto 3.6.2026 mennessä asian valmistelijalle.

Yksityiset palveluntuottajat ovat tuoneet esille muutoksen haasteet liittyen palveluntuottajien talouteen ja toimintaedellytysten heikentymiseen. Palveluntuottajat ovat tuoneet esiin, että tarjottu hinta ei tule riittämään palkkakustannuksiin eikä lisähenkilöstön palkkaaminen tule olemaan mahdollista. Työntekijän palkan vuosikustannukset ovat moninkertaiset ehdotettuun kertoimeen. Palveluntuottajat ovat lisäksi tuoneet esille esitetyn muutosaikataulun haasteellisuuden talouden ja ennakkoinnin kannalta.

Palveluntuottajilta on pyydetty vastaesityksiä aikataulun haasteellisuuden vuoksi. Yksi vastaesitys on saapunut, vastaesityksessä on esitetty erityisen tuen palvelusetelin kertoimeksi kertoimeksi kerrointa 4, joka olisi voimassa yhden toimintavuoden mittaisen siirtymäajan verran.

Vastaesitystä ja esiin tuotuja näkökulmia on asian valmistelun yhteydessä pohdittu ja harkittu päätyen esittämään erityisen tuen kertoimeksi 2-3 erityisen tuen tukitoimesta riippuen. Tukitoimet arvioidaan aina yhteistyössä varhaiserityiskasvatuksen palvelupäällikön kanssa.

Muutoksen taloudelliset vaikutukset

Siirtyminen palveluseteliin edellyttää päivittämistä varhaiskasvatuksen tietojärjestelmä Hankintaan. Tähän liittyen varhaiskasvatuksen johtaja on tehnyt hankintapäätöksen palvelusetelitoimintojen hankinnoista 9.4.2026, § 23. Hankinta toteutetaan yhteistyössä yksityisten varhaiskasvatusyksiköiden kanssa hankinta- ja käyttökustannuksia jakaen.

Varhaiskasvatuksen hallinnon resurssia on käytyjen yhteistoimintaneuvottelujen myötä tiivistetty, koska näkymänä on ollut lapsimäärän vähenemisen lisäksi palveluseteliin siirtyminen. Kunnalla säilyy edelleen ohjaus- ja neuvontavelvollisuus, mutta palveluseteliin siirtyminen tulee vähentämään hakemusten käsittelyyn liittyvää työtä varhaiskasvatuksen hallinnossa.

Indeksitarkistuksella arvioidaan olevan noin 50.000 euron kustannusvaikutus vuodelle 2026, mikäli indeksitarkistus tehdään esitettyllä 2,5%:lla. Varhaiskasvatuksen talousarviossa on varauduttu vuosittaiseen indeksitarkistukseen, mutta talouden toteumaa on seurattava erittäin tarkasti ja ylitysriski on tästä huolimatta olemassa. Näillä esitettyillä toimenpiteillä pyritään kuitenkin sopeuttamaan toimintaa niin, että talousarviossa pysyminen on mahdollista.

Erityisen lapsen tuen kertoimen myötä kasvua tapahtuu palvelusetelimennoissa, mutta vähennystä varhaiskasvatuksen henkilöstökuluissa. Myös hallinnon työpanos avustajien esihenkilötehtäviin nähden vähenee varhaiskasvatuksen hallinnosta painottuen yhteistyöhön tuen määrittelyssä ja konsultaatiossa.

Päätösesityksen liitteinä:

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelin sääntökirja 1.8.2026 alkaen

Palvelusetelihinnat 1.8.2026 alkaen

Laukaan yksityisten päiväkotien palveluntuottajien kannanotto sivistyslautakunnalle 3.6.2026 (osittain salassa pidettävä)

Esittelijä

Sivistysjohtaja Jussi Silpola

Valmistelija

Varhaiskasvatuksen johtaja Maria Kankkio, p. 040 504 2139

Jakelu / toimenpiteet

Varhaiskasvatus/Eija Seppänen
Yksityiset päiväkodit ja perhepäivähoitajat Laukaassa